Ч. 264. Чернівці, суб ота дня 30. листопада (12. грудня) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Любителям письменства на розвагу.

Всї ті Русини, котрих незавидна доля заставила бути письменниками і людьми науки на нашій Руси, всї робітники працюючі пером для скріпленя культурного розвою і слави руского народу, з довголїтного власного досьвіду знають, що за свою роботу не находять навіть моральної нагороди, а не то матеріяльної. Колиж на перекір словам Шевченка, котрому здавало ся, що можна писати „не для і не для слави,“ фактом єсть, що пише ся і працює ся лише для людий і для слави (нехай нїхто з нас, що за свою письменницку роботу не збирає капіталів, не удає скромного і не каже, що так не єсть), — то всї наші письменники, люди науки і адепти до тих занять — мусять глубоко застановити ся над теперішними відносинами, серед котрих їх робота маловажить ся, а загалом інтелїґенциї і зовсїм іґнорує ся, як щось зайве, як непотрібна розривка. Треба доконче застановити ся над тим, бо в чім же мають наші письменники находити вдоволенє і одушевленє до дальшої роботи, коли всї обставини складають ся так, що їх роботою загал не інтересує ся і не подає надїї, що колись буде інакше думати.

Розваживши наші обставини, ми бачимо, що весь інтерес публики і вся енерґія єї звертає ся з елементарною силою лише в бік полїтики, що публичне житє крутить ся лише около кількох послів, що сьвітогляд публики незвичайно вузкий, що в єї публичнім вихованю нема рівного інтересу і до иньших проявів культурного житя. Остатні подїї на зборах товариства ім. Шевченка подали нам новий і дуже значний доказ на се, так що пора нам прозріти. Для партийних потреб полїтичних жертвує ся долю інституциї наукової, не подаючи їй натомісць нїякого забезпеченя на будуче. Видавництва наукові уважає ся чимсь зовсїм маловажним в порівнаню з хвилевими потребами одної партиї, а властиво кліки полїтиканів.

Відколи в австрийских Русинів почало ся сяк-так сьвідоме житє, від тогди нїколи не було в нас рівноваги у вихованю публичнім; всї громадяньскі діячі звертали свою увагу передовсїм на полїтику. Певна річ, полїтика має на цїли витворенє корисних обставин, серед яких міг би нарід розвивати ся, але і се певна річ, що поданє суспільности самих користних обставин не рішає ще справи розвою народу, котрий сам мусить працювати. Поляки під Росиєю жиють уже від сотнї лїт в некористних обставинах, та проте духове житє в народї польскім они ведуть, а не австрийскі Поляки.

Числячи наше сьвідоме житє від появи „Русалки днїстрової“ ми, Русини в Австриї, за цїлих шістьдесять лїт яких видали письменників і учених? Кілько з них жиє доси в памяти загалу? Котрі працї пережили їх? Почислїм самі голоснїйші імена:

Маркіян Шашкевич, Яків Головацкий, Іван Вагилевич, Іван Гушалевич, Іван Наумович, Федір Заревич, Сидір Воробкевич, Никола і Корнило Устияновичі, Ксенофонт Климкович, Осип Федькович, Володимир Барвіньский, Омелян Огоновский, Іван Франко, Наталя Кобриньска, Іван Верхратский, Григ. Цеглиньский, Ом. Партицкий, Юлїя Шнайдер, Вол. Масляк, Стефан Ковалїв... От мабуть і всї!

Не дурім ся: чи богато з тих имен перейде до будучих поколїнь? Чи богато з них заслужило собі на то? Кромі кількох всї иньші вже й тепер забуті, загалови зовсїм незнані! Працювали в обставинах таких, що не могли сотворити нїчого великого, хоч богато з них було безперечно талановитих і охочих до працї.

В остатних часах стрічаємо по часописях і книжках кільканайцять нових імен письменників і учених зпоміж молодших австрийских Русинів. Се в більшій части люди ідеї і працї, з намірами як найлїпшими. Як принимає загал, а хоч би сама наша інтелїґенция, їх старання і їх працю? З яким інтересом відносить ся она до них? Чи з таким, щоб они в тім находили охоту

---

2)

МАРТА.

Оповіданє
Володимира Лавровского.

(Дальше).

Отсе перше враженє так, як оно остало ся в мене після першого виступу Марти, лишивши дивну суміш туги і глухого невдоволеня раз на все по собі. Товариш заявив охоту слїдуючого дня познакомити мене з Мартою. Я пристав і ми пішли.

Она жила з матїрю. Займали кімнатку, котрої вікна виходили на північно-всхідну желїзницю, де виднїли ся довгі, а вузкі домки маґазинів. Ми ввійшли і нас стрінули облаки диму сиґарет, серед котрих сидїла єї мати.

Була се женщина струнка і худенька, лїт сорок і кілька, з хорошим лицем, на котрім вокруг виразистих, та повних, майже мужеских губ застиг був раз на все дивний усьміх з відтїнком туги і тайного бажаня, що найбільш виявляло ся в глубоко осаджених, чорних, вогких і утомлених очах. Она підняла ся всїдь за нашою появою і стояла, безсильно опустивши руки. Опісля стала підходити і подавала нам свою зимну долоню. Єї хода в купі з немічно опущеними руками, живенько нагадували дочку.

В вікнї безчинно сидїла Марта. Вона вдивляла ся в рух і вслухувала ся в гамір, що тік і роїв ся на широкій площинї, густо засїяній маґазинами.

Опісля дізнавсь я, що їх так звичайно заставало ся. Ми розсїли ся і почала ся бесїда. Нам стала мати розказувати про свій сегоднїшний сон.

— Менї він з голови не сходить, — казала, звертаючи на нас великі, питаючі очи. — А я вірю в сни.

Сон сам собою не був нїчим цїкавий — годї й було затямити його собі — однак він мав значити якесь лихо, що доконче мало заподїяти ся, чи не тїтцї Марти, що жила в однім з городів херзонської ґуберниї.

— Домів вчера добре зайшли? — питав міжтим мій товариш (під ніч пустив ся був теплий, весняний дощ). Мати стала розказувати і мимоволї пішла бесїда за вчорашний концерт.

— От і спаси-бі, що прийшли! — казала Марта. — А то так глупо сьпіває ся перед чужою публикою! Мене ярке сьвітло разило; сумерком в своїй загородї вільнїйше добуває ся голос...

Я попросив о сю думку, що так вбила ся була менї в память. Марта витягнула листок, усїла біля мене і півголосом стала пересьпівувати пісню, вказуючи поодинокі ноти. Я завважав тодї ясні і незвичайно чуткі радужки єї очий; сиві пятна, котрими начертані були сї радужки, подобали сивим хмарам, що неспокійно тягнуть небосклоном. На блїдо-синявих губах оставав ся слїд безнастанної горячки. Хороший був у неї ніс, о тоненьких і нїжних чертах, і чоло, високе та досить хорошо склеплене, як в рамцї обняте двома пасмами темного, гладко причесаного волося.

— Кромі вас було ще кількох моїх знакомих на концертї, — розказувала Марта. Не вийшло, як слїд... От і пуста річ, коли чоловікови забагне ся такими великими мріями займати ся. А я так би деколи рада душу вилляти сими тонами!

Чоло Марти сияло. Ми мовчки слухали теплих єї слів.

— Орловского ви не бачили? — вкинула вона нагло, піднявши голову.

Орловского нїхто з нас на концертї не бачив. Я його й не знав.

— Орловского ви не знаєте? А Зонї Райской? І єї нї?

Нї. Я й до сего мусїв признати ся.

— Она-ж вчера третя з ряду сьпівала — друга передо мною. Нагадуєте собі сю принадливу, як чар повного лїтного місяця ґавотту з „Manon“.

> Спішіть за кликом тим, що вас взиває
> І вабить вас до розкоші, любви,
> Ще доки чар житя й краса тріває
> І грудь горить в могучому огни.
> Бо раз вони — хороші днї — до гробу,
> В котрих любов вас радує й весна,
> Най сьпів і сьміх прогонять всю жалобу,
> Витай нам молодости чарівна!...

Марта сьпівала знов півголосом; широко і звучно зливали ся поодинокі тони. Видно, бажало ся єї так солодко і безжурно відсьпівати ту

до дальшої праці?... Приймає їх працю байдужностию або маловаженем.

Так на поли письменьства і науки ми, австрийскі Русини, за шістьдесять літ сьвідомого житя того доробили ся, що ціла нива культурного житя лежить облогом, що богато талановатих сил марнує ся, нидїє серед апатиї інтелїґенциї!

Щож се за знак? Невже годить ся всїм тим, що хотїли би жити для письменьства і науки, дивити ся спокійно, як публика іґнорує їх а запрятує всї свої думки вчинками кількох полїтиків? Невже можна їм працювати без надії на який небудь успіх? Для кого працюють і по що?!

Не іде о то, щоби маловажати задачі полїтики, іде о таке виховане загалу, щоб він чув інтерес і до всяких иньших обявів культурного житя, а не лиш до самої полїтики. Тимчасом на таке тепер не заносить ся. Скличете ви одно незначне аґітацийне віче, зуслужите собі зараз на увагу часописий і публики; напишете ви повість або научну розправу, загал прийме вашу роботу мовчанем, хоч би ви на неї посьвятили цїлі лїта праці. А часописи, рахуючи на уподобане публики, або згадають кількома словами, як зве ся ваша праця, або промовчать.

Чиж нема на се ради? Чи взагалї не треба шукати на се ради, а полишити публику на волю судьби та на виховане полїтичним аґітаторам, що для культу кількох полїтиків з сеї чи тої партиї жертвують найсьвятїйші інтереси народу? Чи ті, що працюють для науки і лїтератури, мають вічно як непотріби уступати на десятий плян перед полїтичними горлачами, що в житю нїякої розумної статї не написали, а не то більшої праці? Чи в нас і на будуче ефемеричні успіхи полїтичної аґітациї має ставити ся висше понад праці, що становлять гордість і славу народу, що живуть довгі а довгі лїта?

Звістна річ, треба на таке лихо шукати ради. Якої?

Як полїтики опанували наші періодичні і щоденні видавництва і старають ся о се, щоби в них вічно говорило ся о їх поступках, так всї ті, що працюють на поли письменства і науки і пишуть не для власної забави і не на вітер, лише уважають свою працю культурною і доконче потрібною, мусять опанувати передовсїм наші щоденні видавництва, щоби в них ширити виховане таке, яке потрібне для зрозуміня і належного оцїненя їх праці. Инакше шкода буде їх труду і заходу, коли леда аґітатор стане народним героєм, а они будуть жити разом зі своїми працями в забутю, в переконаню (котре скорше чи пізнїйше набудуть), що змарнували свій вік на даремну працю.

Для оборони такої праці, о якій говоримо, ми в *Буковинї* як доси не жалували місця, так на будуче радо відступимо хочби й цїлу ґазету, без жалю, що поминемо мовчки „високо-полїтичні“ мудрощі і вчинки сего чи того пана з забитого кута або і із столиці. Не маємо претенсиї брати таку працю в монополь, але маємо бажане, щоб наші „люди пера“ зрозуміли раз своє положене і де лиш можуть, боронили своїх інтересів і дїйстного добра інтелїґенциї і загалу. Єсть широчезне, а необроблене поле для праці і попису!

Рай для бідного чоловіка.

(Статя надіслана).

(Конець).

А вже найцїкавійше, що пише Міслер про клїмат і про „санїтарні відносини“ в Ґеорґії. Здає ся, що найбільше ходило єму о успокоєнє людий в тім взглядї, бо в кількох місцях завертає до тої точки. Вже самі фотоґрафії знимані нарочно в пізній осени, або ранною весною, так що особи на них виглядають от, як би наші панки на весну, або в осени, повбирані в довгих плащах, фільцових капелюхах, та взагалї в темній одежи. І до того ще пояснене, „що клїмат прекрасний, лїтом не за горячий, зимою не надто острий, ночи холодні цїлий рік“ а в другім місци: „клїмат Ґеорґії, як взагалї всїх країв в гористих окресностях, є острійший і студенїйший, а в долинах і рівнинах приємнїйший і милїйший. Єсть однако студенїйші і горячійші дни; то вже прикмета американьских країв, що на пр. Новий Йорк, лежачий під тим самим ґеоґрафічним степенем, що Неаполь, повинен мати такий же лагідний італїяньский клїмат, має в зимі також сильні морози, а в лїті невиносиму спеку.“ Коли в Новім Йорку така невиносима спека, що пр. сего року померло більше як 80 осіб від пораженя сонця, то яким дїлом може бути в Міслер „подібний клїмат до клїмату руских міст, як Львів, Перемишль,“ коли осада Міслер лежить рівно під 30° ґеоґр. ширини, отже так далеко на полудни як в Африцї Каїро? Противно клїмат там уже майже підрівниковий і для наших людий прямо убійчий. Отже хотяй п. Міслер запевняє, що „осада Міслер і окресність належать до найкористнїйших під взглядом санїтарности (здоровля), понеже окрестність заросла сосновими лїсами, о скілько они не викорчувані,“ то такой не можна єму нїяк давати віри, що „малярия, пропасниця, гостець не панує в Ґеерґії, як і в иньших краях, если хто не перебуває ісклично в багнистих і вогких окресностях.“

Такий отже має бути той „рай для бідного чоловіка,“ тай такий той спаситель, що хоче наших людий повести до него. Сам тягне зиски з остатних лепт бідного, отуманеного люду, а їх самих кидає на пусті соснові зруби, скалисті пустарі або багнисті мочари, щоби своєю кровавою працею здобували зиски — для кого? — таки для него самого, або і своїми трупами гноїли єму ферму на будуче.

Длятого нехай не дають ся втягати в ті сїти ті, що стоять в переписцї з бремским аґентом, нехай не дають завдатків на свою власну загибель. А ще більше нехай всякий стереже ся робити п. Міслерови „приятельскі услуги“ т. є. ширити его книжочки та плякати по читальнях і крамницях, та намавляти знакомих до вивандрованя з краю в надії на обіцювані „хороші подарунки.“ Ті „хороші подарунки,“ що аґенти дають згінникам людского товару се Юдин гріш, се заплата за людскі сльози, і людску кров. Такого подарунку не повинен жаден чоловік собі бажати, коли не бажає собі тих тяжких проклонів і нарікань і стону розпуки, що спали би на его голову від нещасливих, обдурених переселенців.

* * *

Не одно вже писали ґазети про Америку, не один раз уже перестерігали наших людий перед легковірною еміґрацийною пошестю, оповіщали листи з ріжних сторін Америки з описами страшної долї наших переселенців, оголошували урядові заяви про крайну нужду вивандрувавших, про пануючі межи ними зарази, тиф, фебру, про способи, якими користовують аґен-

---

апотеозу молодого шалу і передовсїм себе, шалїючи, переконати; свої власні гадки так певно сею стороною пірвати, як се вчинила вчера отся, котрій прийшло ся сьпівати на вчорашнім концертї сї тони.

Я сейчас нагадав отсей нумер. Був се один з найкрасших і найбільше удачних. Дебютантцї припав був, чи не перший вінець в нагороду і вона головно викликала була в менї сей контраст супротив Марти.

— Ви би влюбили ся в Зоню, в мою товаришку і приятельку. — Понизила голос і відчинила широко повіки.

— Вона, як сей чарівний вечір що йно по заходї сонця, після трівкої спеки: ласкає нїжним подувом вечірного леготу, чарує сияючи в золотї, в котрім купає ся захід і — манить... У неї таке хороше, нїжне тїло...

Я завважав, що у мого товариша дрогнула долїшна губа і в слїд за тим заграли кутики (що робив все в часї внутрішного неспокою). Марта вибухнула довгим, невтихаючим сміхом. Заходячи ся від сьміху, кликала крізь сльози:

— Він влюблений! влюблений! скажу еї! скажу! — —

* * *

Сумерком сидїли ми біля вікна, котрим глядїло ся в безкраю площину желїзниці. Ми присунули стіл до вікна, обсїли його довкола і пючи чай, дивили ся, як погасав день. Мосяжний самовар стояв недалеки від нас і тягнув шепотом свою довгу, однотонну і спокійну пісню. Ми мало говорили; з внутрішною тишиною, що нас огорнула, було кождому добре думати осібняком. Від часу до часу падало коротке слівце і всякий раз зазначувала ся в нім потайна туга... Чи темнїючі контури широкого простору з його вузкими, довгими і низькими маґазинами, з безконечним множеством шин і куняючих зворотниць, що всьо збирав вечір в одноцїлу, сумрачну картину; чи товариство, що чужим себе чуло посеред долїтаючого гамору столиці, — родило в кождому у нас тугу... однак найбільш склонювали голови обі женщини, мати і донька — і їх погляди раз-враз губили ся в завмираючій площинї, неначе шукали там відгадки чогось, що їм на серцю лежало... Темнїючий простір мовчав їм назустріч, нїмий і строгий.

Залунав переразливий свист желїзної машини, довгий і як ніж острий, а внедовзї опісля покотив ся поїзд по шинах і опять зник на темній картинї.

— Як би я радо ним поїхала, — шепнула Марта, — в далекий сьвіт, в широкий край...

Чейже є в ньому куточок забутя і дробина красшого житя — десь... там...

Она встала. Ми прийшли до себе.

Незадовго опісля блисло мрачне сьвітло невеликої комнатної лямпи.

* * *

Того самого вечера стрічали ми тут Зоню Райску і Орловского. Саме грала Марта на пянїні і ми слухали, як відчинили ся двері і в кімнату ввійшла — справдї мов чарівний вечір — женщина молода і розкішна, одїта в пухку, ясносиню сукню, ласкаво киваючи невеличкою головкою, на котрій хитали ся свобідно веселі цьвіти капелюха, кукіль та незабудьки. Губи еї невсипучо сьміяли ся; нїжненько похилювала голу шийку, витаючи ся; з чола і зі щок не сходило пятно смачної солодощі. Стискала нам руки і висказувала радість, що отсе може забавити ся серед такого живого товариства.

Мов образ невичерпаної краси, стояв за нею еї товариш; стоячи, велїв себе подивляти, себе цїлого від величавої появи, стрункої і буйної, до найменшої подробиці хорошого, викінченого лиця: правильного чола, темних очий, гордого носа... цїлий, як витесаний з каміня рукою найвправнїйшого різьбаря. — Лише в його рухах проявляла ся своя отяжілість; неживо і немічно закроювали ся губи, не то підсьміхнені, не то кваснї; з чола його не сходило пятно чогось тїсного, придавленого, а очи бігали питаючо і все теряючись. Держав він в руках чотирогранний пакет, складно в папір обвинений, та обтягнений шнурком; витаючи ся, процїдив менї крізь губи незрозуміло своє імя і сїв мов утомлений довгою дорогою, зложив на колїнах руки і пакетик і — мовчав.

Стілько й було його чути. За него говорила вона і усьміхала ся і принаджувала, жива і сьвіжа, мов весняний подув; говорила остаточно за нас всїх.

ти наш люд і т. д. — а все те не помагає нїчо. Леда свисток паперу лїтоґрафований, або й писаний, леда який образок американьского домку, леда плякат, книжечка, або осторожний натяк аґентского згінника — і вже вибирає ся пів села до Америки. Як то пояснити? Признаємо, що до того причиняють ся в найбільшій мірі наші невідрадні економічні і полїтичні відносини, але не завсїгди і не всюда. Горячка еміґрацийна захоплює і таких господарів, що мають на чім жити, а як би завдали собі хоть половину тілько працї і промисловости, на яку мусїли би здобути ся в Америцї, щоби не загинути, то і на своїй батьківщинї могли би розжити ся. Що-ж їх манить у далекі, незнані сьвіти, що спонукує ставити свою долю і своєї родини на непевну карту заморского щастя? Дуже часто буває так, що коли під зиму стане вечір довший, а роботи менче, в селї запанує тишина і одностайність, то люди не мають о чім балакати, та щоби не повтаряти прадїдівских казок та приповідок компонують собі нові казки про заморский край, про богатства, про нашого цїсаря, про Стефанїю, про помершого принца Рудольфа та такі иньші вигадки. Таких оповідань кружить геть богато між нашим сельским людом і хоть розважнїйші слухають їх як байок, то все таки богато легковірних стає через них приступними жертвами спекуляций аґентів.

Тут насуває ся велике завдане для нашої інтелїґенциї по селах, щоби стерти раз голову тій еміґрацийній гидрі, що мов та семиголова змия відростає все наново. Кілько би то могли наші люди навчити ся як тут жити, як тут добивати ся свого, як тут, на батьківщинї, полїпшити свою долю, роздобути способи заробку, коли би час з'ужитий на пусті балаканя про Америку, ужили на розмови про Буковину, про наші порядки, про наші средства і наші цїли.

Треба тілько піддати відповідну поживу тому невсипучому народному духови, що у давнину творив наші гарні історичні думи, опісля жив оповіданями про гайдамаків та Довбущуків, а в нинїшні часи набирає більше спекулятивного напряму; треба звернути его на хосенну стежку культури, заняти его громадскими справами, запізнати з сьвітовими порядками, достарчити часописів, закладати читальнї — взагалї заінтересувати жизненними справами нашого розвою народного.

Тогди і не стане місця для тої зимової скуки на селї, глухого отупіня у сельскій тишинї, та безвиглядної зневіри у свої сили, а уми наших селян звернуть ся до пекучих справ житя. Та пізнавши їх переконають ся, що є способи здобути собі долю тут на прадїдній земли і коби тілько щира воля і желїзна витревалість, а спільними силами заложим собі на ній красший рай, як той американьский!...

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 12-го грудня 1896.

У впр. митрополита Чуперковича явила ся в середу в полудне депутация Народного Дому під проводом голови товариства презеса І. Винницкого, щоби подякувати впр. митрополитї за его щедрий дар на руску бурсу.

Посол Стефанович мав оногди промову в радї державній. Вказав на се, що відносини в західній Галичинї полїпшили ся значно в послїдних двох десятилїтях. Се безперечно є заслугою консервативної партиї, так званої станчиківскої. На жаль против сеї партиї повстає тепер надто радикальна опозиция, що не один успіх станчиківскої партиї погребає. Але у всхідній Галичинї і в Буковинї не змінило ся від десяток лїт нїчогісенько на лїпше. Бесїдник представляє тутешні відносини, що край підупав культурно, а материяльне положене народа стало просто безвихідне. Робить порівнане межи Босною і Герцоґовиною з одної сторони, а всхідною Галичиною і Буковиною з другої. Дальше називає бесїдник поміщеня деяких старостві, як в Радівцях, Сучаві і Дрогобичи просто не відповідаючими людскій гідности; підносить упадок годівлї волів на Буковинї, заникане хову безрог. Про гірництво в Буковинї виражає ся, що оно цїлком занидїло. Нафтяний промисл у всхідній Галичинї боре ся з великими трудностями, відносини при добуваню земного воску в Бориславі не дадуть ся навіть описати — домовий промисл вимер. Бесїдник звертає ся до мінїстра, щоби звернув свою увагу на економічні відносини Буковини і заняв ся ними. Відтак обговорює заряд гр. ор. релїґійного фонду. 29% цїлого обшару земного Буковини есть в посїданю релїґійного фонду. Не поодинокі урядники суть виною в який спосіб іде завідуване релїґійним фондом, але зло лежить в цїлій системі. Бесїдник застановляє ся над поїздкою мінїстра рільництва і каже, що плян тої подорожи не був відповідний, щоби показати мінїстрови те, що він сам певно бажав був видїти і на що він подивити ся був з'обовязаний. Бесїдник сходить на подробицї тої подорожи і кінчить просьбою до мінїстра рільництва, щоби заняв ся реформою заряду гр. ор. релїґійного фонду та увзгляднив інтереси краю. Ми Австрійцї хочемо, щоби вже раз з нами обходили ся так як з дїтьми нашої спільної матери Австриї. Бесїдник звертає ся до мінїстрів до котрих має довіре в житю полїтичнім, щоби звертали більше уваги і приклонности для економічного житя его краю. За сю двогодинну промову, котра зробила в палатї велике вражінє, дякували буковиньскі і галицкі рускі посли др. Стефановичови, надїючись, що тепер настане прецїнь якась зміна в адмінїстрациї буковиньского православного релїґійного фонду.

Впр. митрополит Аркадій Чуперкович удасть ся в наслїдок запрошеня від президента мінїстрів на веснї до Відня на засїданя палати панів.

Передвиборчі збори черновецких урядників з нагоди виборів до ради громадскої згромадили в сей четвер около 300 осіб в салї муз. товариства. В імени комітету здав справу радник правит. І. Штронер, предкладаючи лїсту 24 кандидатів з 1-го і 2-го кола, між котрими є 3 Русини: радник Вол. Ясеницкий, др. Вол. Филипович і др. Вол. Залозецкий. Мало обійтись майже без дебати, наколиб не найшов ся, як усюди, румунїзатор, звістний посол др. Волчиньский, котрий наперед хотїв, аби не ставляти всяких иньших комітетів, розуміє ся головно его „Concordi-ї.“ Та проф. др. Рошман і радник др. Швінд інсп. др. Тумліржі п. Шілер доказали, що такий хід справи не доведе до добра; бо ходить о кандидатів урядничих, а не поодиноких фракций. На то заявив п. Вольчиньский, що не приймає кандидатури і в імени Волохів, що не приступають до спільної акциї з урядниками; бо Волохам належить ся більше місць в радї міскій, і вийшов із салї. На запитане проф. дра Гілера, чи є в салї ще які Волохи і чи годять ся з др. Вольчиньским відозвались голоси, що є і що не годять ся з ним; се і виразив проф. Бумбак яснїйше, що навіть „Concordia“ пристала до акциї урядників, тому не знає, хто уповажнив др. Вольчиньского до такої заяви. По сїм приступлено до голосованя й принято лїсту кандидатів одноголосно. Голова зборів завізвав до єдности, на чім скінчили ся збори.

Громадскі вибори. Вчера був горячий день, але не для нас, а для лїбералів. Трете коло середмістя вибирало чотирох радних. Спочатку були лише дві лїсти: сполучених лїбералів, Русинів і Поляків, та бар. Мустацци з кількома жидами. День перед виборами появили ся ще инші лїсти, на котрих були два кандидати лїбералів, а два Мустацівскі і иньші ще комбінациї. Противники лїбералів аґітували незвичайно сильно, а по сторонї лїбералів була якась апатия. Русини не мали надто великого інтересу, розпинати ся за лїбералами, з котрих господарки не виходить для них великий хосен, а самі жиди були роздвоєні. Але-ж Поляки мали в третім колї свого кандидата Тщиньского і помимо того в них не було єдности. Цїла біда була в тім, що у Поляків ще був контракандидат против компромісового Тщиньского, іменно купець Кароль Бориславский. Тож вийшло таке, що Поляки не голосували солїдарно, і они розбили ся на два табори. Вже з самого рана мала найбільше виглядів лїста, на котрій стояли лїберали Тіттінґер і Бальтінестер, а з противників бар. Мустацца і Кароль Бориславский. В наслїдок розстріленя голосів вибрано вчера лише бар. Мустаццу 646 голосами, а Кароля Бориславского 584 голосами. Сегодня відбувають ся тїснїйші вибори, котрих результат для лїбералів також сумнівний. Сегоднїшні Buk. Nachrichten докоряють уже Полякам за несолїдарність, забуваючи на се, що коли не вийшли всї кандидати лїбералів, то винні тому найбільше таки самі жиди, котрі замісць іти за лїбералами, голосували на Мустаццу. Що-до самої виборчої акциї, то всї признають, що такої горячої борби при громадских виборах ще нїколи не було, та й аґітацийні средства були ріжнородні; не бракувало ковбас одного кандидата-різника, пива, ну і трохи грошенят... Так дїє ся в містї, а що-ж казати, коли таке дїє ся по селах?...

III. руска читанка для 5-го і 6-го року шкіл народних, уложена Ом. Поповичем, вийшла вже з друку й можна єї купити у всїх книгарнях по цїнї 85 кр.

Польске сьвято. Товариство польских академиків Ognisko обходило память найбільшого

Радувала ся Зоня, що кидає Відень — дорога єї, казала, тепер в Італїю. Нагадала погідне небо, невичерпане жерело любови.

— Ах, житя бажаєть ся иньшого, нового!... Досить вже штучних трілерів і горляної гімнастики! Менї здаєть ся, — кінчила, — що в нашім сьпіві все не та сила тепла і любови, як би треба... як там, відки сей жир розходить ся на цїлий сьвіт. А ти, Марто?

Звернула ся нараз до Марти, що, випрямившись і з горіючими очима, сидїла біля матери.

— Ти все невгнута! ти все бажалаб' немічними тонами збурити сьвіт, коли вони лише любов, одну тиху та немічну любов, висказати в силї.

Тихі слова Зонї про солодку любов кололи чогось єї дїткливо. На синїючих устах Марти малювала ся ще неспокійнїйша горячка, чим звичайно. Вона сидїла та сама, що тодї, коли вийшла була сьпівати... Як крізь біль усьміхнула ся і, понизивши голос, питала:

— Коли їдеш?

— Позавтра.

— А ви, пане Орловский? — відізвав ся нагло мій товариш своїм лїнивим басом, рухнувши опять губами. Я завважав, що мому товаришови захотїло ся нараз кепкувати... Зоня встала і, вдаривши мого товариша рукавичкою по руцї, сказала, все солодко сьміючись:

— П. Орловский мій вірний товариш.

— Ах, імпрессаріо! — — —

Дав ся чути дивний голос Марти. Я бояв ся, що вслїд за тим потече сей сьміх, котрим недавно сегодня сьміяла ся була Марта. Однак спинила єї Зоня: випрямила головку і, почавши зараз змирати ся до відходу, з натиском казала:

— Не імпрессаріо, прошу, а мій друг. Не правда п. Орловский? Ми прийшли розпрощати ся з вами перед від'їздом.

От і розпрощали ся. Я тямив сю хвилю довго; непевність заволодїла кождим рухом Марти. Встаючи, подаючи їм і нам руку, вона чогось-то не рішала ся... Єї рука дріжала... Ступаючи, дотикала ся берега крісла, мов памороку боялась. Остаточно пішла виглянути вікном.

Орловский, що вже раз був розпрощав ся, несьміло посунув ся за нею; він став розкланювати ся чудненько єї до плечий. Марта обернула ся і їх погляди стрінули ся... Знов сей жалісний усьміх малював єї лице. Подала Орловскому руку, скоренько назад єї стягнувши і мов рішила ся, приступила до Зонї, тай стала єї обнимати. Они щось шептали собі на ухо. Марта цїлувала товаришку і в єї очах стояли сльози... Сльози стояли і в очах єї матери...

Ми розійшли ся.

(Дальше буде).

польского поета Міцкевича деклюматорско-музикальним вечером. Вечер випав взагалї гарно, а на особливу похвалу заслужили панї Маер і панове Рапацкий, Ґаль і Колаковский. В сали музичній ми бачили велике число польских родин, котрі на народне сьвято поспішили навіть з провінциї.

З неосторожности дістав ся слуга Стефан Балан в Боянї під колесо в ґоральни і потерпів такі рани на голові, що скоро опісля помер. — В ріцї Молдаві найшли Івана Михайлу з Капукодрулуй умерлого. Михайло очивидно впав пяний в ріку і втопив ся.

Закон о своїнї одержав уже, як доносить Fremdenblatt, цїсарску санкцию. Новий закон буде обовязувати з днем оголошеня.

Славний комік при двірскім театрі Александер Тітарді занедужав. Він уживав против болю голови кокаїни в такій скількости, що став неврастеніком. Сими днями він забрав з собою деякі дрібницї, один револьвер і щез із свого помешканя. Єго віднайшли у приятелїв. Сї намавляли его, аби пішов лїчити ся до дому божевільних, але він на жаден спосіб не хоче до того допустити. Тепер лїчать его приватні лїкарі.

Родинна драма. В справі Петака, про котру ми перед двома днями писали, можемо тепер донести, що житю раненої жінки Петака не грозить небезпечність, а також рани підпоручника Корба суть лекші, як спочатку думали.

Цїкавий процес розпочав ся в четвер перед львівским судом присяжних против редактора Monitor-а, Ернеста Брайтера о клевету. Єго обжаловують: ґр. Скарбек, куратор скарбківскої фундациї, ґр. Гомпеш, маршалок повітовий з Ниська, о. Йосиф Терлецкий, шкільний окружний інспектор в Яворові, чин оо. Єзуїтів і староста в Турцї п. Франц Білиньский. Розправа потреває з пять днїв.

Польска анархічна часопись. Давид Маврикий Еґер, що втїк був зі Львова перед карою 9-місячної вязницї за зневажане релїґії, почав тепер видавати в Льондонї часопись п. з. „Świt, organ polskich anarchistów.“ Перше число тої часописи вже вийшло.

Самоубійство з патріотизму. В альзатских часописях появила ся коротка, але великим траґізмом проникнена замітка: В лїсї під Мепол найдено людского трупа, котрого вдало ся пізнати завдяки знайденій при нїм картцї. На картцї виписані такі слова: „Я родив ся в Мецу 1838 р. Вважаючи себе надто дряхлим, щоб я міг сподїватп ся побачити поворот своєї родини до Франциї, я відказую ся від борби житя і передаю себе смерти. Авґуст Мадон.“ З оружем в руках — пише париска ґазета „Libre Parole“ — він довго боров ся против гнобителїв своєї вітчини. Вкінци чуючи, що сили опускають его, він зломаний мрачною розпукою, добровільно перенїс ся в красший сьвіт, знайшов лучший спосіб визволу зпід ярма Нїмцїв — при помочи кулї.

Упадок зьвіринного царства. Менажерия стрийского парку у Львові, що мала бути завязком будучого зоольоґічного огороду, розлїзла ся по сьвітї. Медвідь перейшов на власність Еміненциї кардинала Сембратовича і буде вже бурмотїти в парку палати св. Юра; вовка мають забрати на Високий замок, де він обійме посаду сторожа при домі тамошного огородника. Пугач серед тої анархії спас ся перед полоном утечею; з лиса в неволи тілько тїнь ще осталась. а серну пси заїли.

Нещасливий припадок лучив ся в ночи на четвер в Черківцях. При ул. Франца мешкав спенсіонований директор помічних урядів Альойс Склїва. Вечером постелила ему стара слуга ліжко і він ляг спокійно спати. Около 4-ої год. зрана прибудила ся слуга, бо почула якесь. тріскане і великий чад. Она вибігла з хати і закликала огневу сторожу. Сторожа виломила двері, але не найшла нїчого до гашеня. В ліжку лежав цїлком на вуголь спалений Склїва, в ротї мав ще спалену люльку, а в ліжку найдено цїлком стоплену сьвічку. Очивидно тут не було що ратувати, отже перевезено Склїву до трупарнї. Дехто догадує ся, що в сїм випадку має ся дїло з злочином, однак нема жадних познак на се; мабуть Склїва так твердо заснув, що не чув, як догоряюча сьвічка впала до ліжка і запалила его.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 28-го листопада 1896.

		Львів.				*Чернівцї.*		
Пшениця . .	від	7.35	до	7.60	від	7.60	до	7.70
Жито . . .	„	6.—	„	6.10	„	5.65	„	5.70
Ячмінь бров. .	„	6.—	„	6.75	„	5.75	„	6·25
Ячмінь простий	„	5.25	„	5.75	„	5.—	„	5.25
Овес . . .	„	5.60	„	5.75	„	5.20	„	5.30
Ріпак . . .	„	10.—	„	11.50	„	9.50	„	10.50
Горох . . .	„	5.—	„	9.—	„	6.—	„	7.—
Вика . . .	„	0.—	„	0.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	45.—	„	50.—	„	40.—	„	43.—
Конюшина біла	„	40.—	„	55.—	„	0.—	„	0·—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	50.—	„	0.—	„	0·—
Кукуруза нова	„	5.30	„	5.75	„	5.10	„	5.25

Хміль 35.— 45.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.75—13.25

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.